

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2026 m. rugsėjo 18 d., Nr. 26-15OAR

Kopija:
Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui

LR Ministro Pirmininko patarėjai sveikatos klausimais
Marijai Jakubauskienei

DĖL KOMPIUTERINĖS TOMOGRAFIJOS IR MAGNETINIO REZONANSO TOMOGRAFIJOS TYRIMŲ BAZINIŲ ĮKAINIŲ PERSKAIČIAVIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), atstovaujanti Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos dalyves – privačias asmens sveikatos priežiūros įstaigas (toliau – įstaigos), kreipiasi į Sveikatos apsaugos ministeriją (toliau – SAM) bei Valstybinę ligonių kasą (toliau – VLK), prašydama įtraukti LVK į šiuo metu vykdomų kompiuterinės tomografijos (toliau – KT) ir magnetinio rezonanso tomografijos (toliau – MRT) tyrimų bazinių įkainių perskaičiavimo diskusijas ir suteikti galimybę pateikti savo poziciją.

VLK direktoriaus 2024 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. 1K-122 (VLK direktoriaus 2026 m. kovo 10 d. įsakymo Nr. 1K-97 redakcija) patvirtintame 2026–2027 metų asmens sveikatos priežiūros paslaugų bazinių kainų skaičiavimo / perskaičiavimo plane numatyta, jog 2026 m. II pusmetį bus perskaičiuojamos KT ir MRT tyrimų (pagal anatomines sritis) bazinės kainos.

LVK sužinojo, kad šiuo metu jau yra vykdomi minėti KT ir MRT tyrimų bazinių įkainių perskaičiavimo darbai ir ketinama įkainius reikšmingai mažinti. Mes su tuo nesutinkame. Privačios įstaigos šiuo metu atlieka reikšmingą dalį visų Lietuvoje atliekamų KT ir MRT tyrimų, todėl bet kokie su šiomis paslaugomis susiję sprendimai, o ypačingai, drastiškas įkainių mažinimas, tiesiogiai paveiks ne tik asmens sveikatos priežiūros specialistus, įstaigas, bet ir didelę dalį pacientų, kurie šiomis paslaugomis naudojami.

LVK atkreipia dėmesį į tai, kad planuojamas KT ir MRT tyrimų bazinių įkainių mažinimas iš esmės yra tiesioginis sveikatos priežiūros specialistų atlyginimų mažinimo instrumentas. Didžioji dalis pagal šiuos įkainius gaunamų lėšų yra skiriama būtent sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčiui mokėti, todėl bet koks reikšmingas įkainio sumažinimas neišvengiamai sumažins specialistų atlygį. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Viešojo sveikatos sektoriaus stiprinimo politikos gairėse (2025 m.) yra atvirai deklaruojama, jog privačiose įstaigose dirbančių gydytojų atlyginimai turi mažėti arba augti lėčiau, o bazinių įkainių perskaičiavimas yra vienas iš šio politinio tikslo įgyvendinimo būdų. LVK vertinimu, toks požiūris yra ydingas ir kelia rimtą susirūpinimą, nes dirbtinis atlyginimų mažinimas per įkainių mechanizmą mažina sveikatos priežiūros specialistų motyvaciją, skatina jų emigraciją ar kitų veiklos sričių pasirinkimą ir galiausiai tiesiogiai kenkia pacientų interesams, mažinant aukštos kvalifikacijos specialistų prieinamumą.

Be to, KT ir MRT tyrimai yra ypatingos svarbos diagnostinės paslaugos, tiesiogiai susijusios su ankstyvąja ir tikslia ligų diagnostika, onkologinių, neurologinių, kardiovaskulinių ir kitų sunkių ligų nustatymu. Laiku ir kokybiškai atlikti tyrimai lemia tolesnio gydymo sėkmingumą ir leidžia išsaugoti pacientų sveikatą ir gyvybes. Sumažinus šių tyrimų įkainius iki lygmens, kuris nepadengia realių paslaugų teikimo sąnaudų, būtų sukeliama grėsmė, kad dalis įstaigų bus priverstos atsisakyti šių

paslaugų teikimo arba riboti jų apimtis, o tai neišvengiamai ilgins pacientų laukimo eiles ir mažins diagnostikos prieinamumą.

Situaciją dar labiau apsunkina tai, kad nuo 2027 metų, sudarant sutartis su privačiomis įstaigomis, bus faktiškai mažinamos ir ribojamos įstaigų sutartinės sumos, skiriant 94 proc. 2025 m. įstaigai apmokėtos paslaugų sumos. Atkreipiame dėmesį, kad KT ir MRT tyrimų teikimas reikalauja itin didelių investicijų į brangią medicininę įrangą, jos priežiūrą, o didžiąją paslaugos savikainos dalį sudaro aukštos kvalifikacijos specialistų – radiologų, radiologijos technologų – darbo užmokesčio sąnaudos, kurios pastaraisiais metais nuosekliai didėjo. Drastiškas bazinių įkainių mažinimas, esant tokiai sąnaudų struktūrai, neišvengiamai reikš tiesioginį šių specialistų atlyginimų mažinimą, o tai sukels neigiamą grandininę reakciją – specialistų nutekėjimą į užsienį ar kitas profesines sritis, dar didesnę jų trūkumą ir ilgesnes pacientų laukimo eiles. Taip pat reikšmingai išaugusios energijos ir patalpų išlaikymo kainos dar labiau didina atotrūkį tarp realių sąnaudų ir siūlomų įkainių. Baziniai įkainiai turi atspindėti realias, ekonomiškai pagrįstas paslaugų teikimo sąnaudas. Būtent todėl tokie reikšmingi pakeitimai negali būti rengiami be paslaugų teikėjų dalyvavimo. Socialinių partnerių įtraukimas turi būti savalaikis ir prasmingas – vykdomas nuo pat perskaičiavimo proceso pradžios, sudarant įstaigoms realias galimybes susipažinti su skaičiavimų metodika ir prielaidomis, įvertinti būsimą pakeitimų poveikį jų veiklai bei pateikti pastabas ir alternatyvius pasiūlymus. Priešingu atveju, sukuriamos prielaidos nepagrįstiems sprendimams, kurie vėliau turės būti koreguojami, o tai lems neefektyvų ir neproporcingai išteklius eikvojantį procesą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, LVK prašo SAM bei VLK:

- (i) nedelsiant pateikti informaciją apie dabartinę KT ir MRT tyrimų įkainių perskaičiavimo procedūrų stadiją, taikomą metodiką, skaičiavimų prielaidas ir preliminarinius rezultatus;
- (ii) įtraukti LVK atstovus į tolesnius įkainių perskaičiavimo darbus, sudarant jiems galimybę dalyvauti darbo grupės posėdžiuose ir teikti pastabas bei pasiūlymus;
- (iii) užtikrinti, kad galutiniai sprendimai dėl įkainių pakeitimo nebūtų priimami be išsamaus suderinimo su socialiniais partneriais.

LVK pabrėžia, kad privačios įstaigos yra lygiavertės Lietuvos sveikatos sistemos dalyvės, prisidedančios prie pacientų aptarnavimo ir laukimo eilių mažinimo bei Lietuvos pacientų sveikatos rodiklių gerinimo. Konstruktivus ir skaidrus bendradarbiavimas tarp VLK, SAM ir socialinių partnerių yra būtina sąlyga priimant subalansuotus, ekonomiškai pagrįstus ir pacientų interesus atitinkančius sprendimus. Tikimės, kad SAM ir VLK atsižvelgs į šiame rašte išdėstytus argumentus ir užtikrins LVK atstovaujамų įstaigų dalyvavimą tolesniame KT ir MRT tyrimų bazinių įkainių perskaičiavimo procese.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė